

CURIERU ROMANU

Prețul prenumeratului pentru Curierul Român împreună cu Buletinul Oficial, este de doi galbeni pe an; iar în parte unul quâte un galben.

Abonarea se face în București, la

Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA,

SI

Litterară.

Redacție și la D. Iosif Romanov; la judece la CC. Cărmuiri și la DD. Profesori.

Această foie este de două ori pe săptămână, Marți și Simbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. №. 38.

BUCUREȘCI.

MARȚI, 13 MAIU 1846.

MAREA-BRITANIE.

* Kammera kommuunelor a reștat în medința din urmă discuția asupra viaductului în favoarea siguranței și utilității din Irlanda. Dar majoritatea nu s'a făcut; discuția sa mai amânată pentru altă medință. Aceste nesfârșite amânamente sunt în adevăr de păcat pentru că întârzie desăgerarea importantei chestiuni asupra lucrurilor cereale, de care se țin foarte multe interese atât de mari pentru continentul european și pentru însuși Marea-Britanie. De aceea aș mi închipui a se ridica murmure din toate părțile asupra stăruinței în care se află parlamentul asupra definiției a chestiunii viaductului.

— De la Dublin se scrie:

Înfrângerea situației țării se află tot destul de posomorâtă, în v'ro vreme-va puțin din Irlanda. Este adevărat că s'a putut pune în vedere unele oare care stăvilă deficiențelor comise de guvernul de către poporul care moare de foame; dar principala cauză a răului, estrema miserie ce provine din scumpetea cerealelor de mâncare, mi dănsa de lucru încă n'a încetat. Pe lângă foamete, s'a declarat și unele friguri din vreme mai rădă în mai multe localități. Numai speranța că se va desfășura și asupra importanței grânelor a susținut încă puțin moralul poporului și n'a împiedicat oare cum de a ține încă pacea publică. Să sperăm că această măsură atât de omenească nu va întârzi d'ase adună. Nu mai puțin mizantropul acesta mi procurând de lucru cerealelor ce n'a se poate spera că se va putea scuti Irlanda de nenorocirile ce până ne desărua ei.

Guvernul, așteptat de simțimental de umanitate a mai multor proprietari mari, nu încetează de a întârzi treburile cereale mai de nevoie zădărniciilor prin ajutoare de bani. Dar sunt și alți proprietari mari, care, în loc de a imita acest exemplu frumos mi aș vrea soarta viciilor țării, îi scriesă mi mai mult cu chereșă asvârtoare.

— La 30 Aprilie, amicii Irlandiei aș ținut un meeting mare a surimă oarea ce'i face să simțim proiectul de lege de violență mi de vreme mai ră-

de pedense asupra Irlandezilor propus de parlament. Între alți oratori ce s'a declarat în contra acestui proiect de lege neomenos, s'a distins D. Broome, membru al parlamentului mi D. O'Connell. Chest din urmă a pronunțat frumosul următorul discurs:

«În toate țările mi în toate vremurile libertatea va afla în mine un apărător. Sclavatul, ori unde se va afla mi sunt ori ce formă de ar fi, are în mine un inamic declarat. Din ori care clasă ar fi omul, ori care ar fi cauza nedreptății, eu sunt pentru libertatea a ori căria fiindcă umane; eu sunt pentru libertatea universală. (Applausuri.) Libertatea a fost pînă întregul mediu al vieții politice. Am durat trei-zeci de ani pentru dănsa. Și ce fel era legea penală care isbea pe catolici sunt acum trei-zeci de ani, în epoca aceea când unii catolici nu iera iertat să aibă un cal, și era obligat a da ori căruia protestant ce i'ar fi dat pentru dănsa numai un cal de călărie stăruind. Reținem aceste vici triviale adăncă noastre numai pentru a ne învăța. Eu mi împotivesc acum acestui proiect de lege de violență, pentru că ea va fi în pînă oare dănsă noastră constituțională (applausuri), pentru că nu voi să dau mâna la nici un act care atinge libertatea, pentru că, după ideea mea, nu mai e nici o libertate publică îndată ce se află v'ro tiranie de ori ce natură de ar fi. (Applausuri) Cât despre mine, îndată ce doare inima mi necesitatea de a face o poziție acestui proiect de lege a făcut să se amâne proiectul de lege asupra importanței grânelor străine. Acest din urmă proiect de lege este o măsură cu totul engleză, mi am venit încă și intenția de a surimă mi eu acest proiect de lege atât de folositor pentru poporul englez. Cu toate împrejurările ce ar putea vine-vă să mi adreseze, voi încă a mi opune proiectului de lege în contra Irlandiei ori călărie va ține treburile: mi voi fi surimă în această lucră de îndată ce mi amik Smith O'Brien, băgată care domnește, precum a reținut o înșură lordul George Bentinat, în toate împrejurările irlandeze. Eu mădă că după constituție am dreptul de a mi opune proiectului de lege de violență.

mi sunt rata nu numai de a m^{re} lupta în toat^{re} viaa mea pentru acest drept, dar încă a mi muri pentru dinstă. Dacă proiectul de lege de tiranie ar putea curmă crimele ce se comit în Irlanda, cu tot amora ce am pentru libertate, am votă mi e^u pentru acel proiect de lege. (Ascultați!) Dar e^u nu sunt de acei oameni cari v^{or} numai ommorigale kommise de unii mi kari nu v^{or} de a se lua ce se kommit alții: este adevarat că s'au f^{er}cut omorigi, zioa-mare, mi că au devenit mi mai numeroase în timpul din urmă; dar care e pricina? Pricina! sunt ommorigale kommise de acei proprietari cari dragă n^u în temeli satel, cari argun^u unii neste alții în drum v^{er}găni mi konii liniști de foame. Pricina e că poroga moare pe v^{er}găni mi prin mandru f^{er}g a af^{er}ă pe cine-vă care s'au dea de lucru. Proprietarii acestia a^u nu sunt mi ei o leziune de ommorigatori? (Ascultați.) Că pentru mine e^u doresc ca de amândoi prⁱⁿciale viaa umană să fie respectată.

Dar, kredo^u esneri^u mea, efektul proiectului de lege de tiranie va fi mai mult imunitatea de cât imunitatea crimeilor în Irlanda. În imunitatea acestui proiect de lege, e^u v^{er}z oceane de s^{er}u^upe mi țera zivă. Autorii mi pricinitorii crimeilor din Irlanda, sunt ministrii cari nu se tem de a se înviershă în kontra acestei p^{er}și at^ut de nenorocite n^u arekum! Sure ce folos mai sunt, v^{er} întreb, a se lua daruri prețioase ce divina prevedin^uț a f^{er}cut omul, s^{er}ptatea, puterea mi industria, dacă omul cu toate rem^{er}șeă liniștit pe p^{er}mintul ce 'a l^ucează cu s^{er}doarea sa? dacă kapriciul proprietarului poate, l^undu^u tot av^{er}ul, s'au g^{er}nească toate mizlocurile de viețuire? Starea țeranilor irlandezi este s^{er}șimint^utoare: sermanul plantă kartofe, mi nu de poate călăușe d^ușp^u kum îi plăce; proprietarul ia g^{er}nețe de ne aca mar^uș pe care o v^{er}ă cu s^{er}doarea f^{er}șinii saale, mi dacă, k^und vine noantea, femeea l^uī sa^u unu din konii l^uī imunit^u de foame, se d^uk s^{er} desgroane k^ute-va kartofe, îi trimite la inkisoare, unde îi face s^{er}șimint^u foarte as^{er}u^u această krim^u.... s^{er}g^ucia! Anglii nu k^unosk toate aceste miserii s^{er}șimint^utoare. (Nu! nu!) Dintre ommorigatori care u^uchide cu pușka mi proprietarul care z^{er}chețe popu^ul^uia prin foame, s^{er}șin^uț'm, care este cea mai k^ușnăit? Nu, în adevar, cea mai k^ușnăit nu este u^uchid^utorul cu pușka, k^uci gloșul u^uchide mai degrab de cât foamea. Că^uț dif^{er}enț^u între starea de ast^uzi a popu^ul^uului irlandez mi între starea Irlandiei din 1782 n^uș la 1800!

Ast^uzi 2,300,000 de irlandezi țem în miseria cea mai absolută. A șeantea partea din popu^ul^uia p^{er}șin^uților pașgare dokuesk în kodibe numai de k^ute o s^{er}șin^uț kammer^u, în niște case în care p^{er}șin^uțe ploaia. Pat^ușiale, akonem^ușiale sunt duk^ușuri foarte mari pentru dinstă, sunt ob^ușete de duk. Kaysa ty-

tu^ulor avestor nenorociri, este Unirea acestei țeri cu Englitera, da, este această fatală unire. Dar încă ar mai fi un mare mi glorios mizloc de a țm^ușd^u g^ula acesta: restatornicirea naționalității irlandeze; revokacia unirei. (Ascultați.) Dumneavoastr^u, ministri ai Engliterii, ziceți s^{er} țm^ușd^u țealele din Irlanda prin p^{er}șimirea acestui proiect de lege de violin^uț; dar kredo^uim^u, veți face tot at^uta efekt cu proiectul dumneavoastr^u de lege cât ar face mi o kataplasmă n^uș pe kalu^u de bronș aa țealele Kargod în Xarint-Kross. (Ris din.) Cea puțin kataplasma această n^u ar face nici un g^uș kalu^uș. Proiectul de lege de tiranie este o kataplasmă foarte rea, mi în adevar Irlandezii, k^uniș mei komnatrio^uni, ar fi niște țm^ușari dacă se vor l^ușă s^{er} i^u l^ușin^uț. (Ris p^{er}șin^uț.) Cu toate acestea e^u v^{er} pot promitte un duk^u, că nu va fi ins^{er}ekție în Irlanda. De mi ar fi iertat s^{er} vorbesk ministriilor, de a^uși avea țekia lor (ris.), de-am zice: Dacă voiți s^{er} faceți ceva bun mi folositor pentru Irlanda, d^uși țekiemarea, naționalitatea. (Ascultați.)

Mai k^ușnd sa^u mai țm^ușd^u popu^ul^uul ang^u se va k^u k^ușni a k^ușirat af^{er}ekția Irlandezilor. Întim^ușăse numai ca Amerika sa^u Franția s^{er} deklare țere Angliei, mi at^ușci ea va pl^ușe, nesok^ușita, va țempe că n^u a^u țm^uș s^{er}șimint^u fak^u am^ușci v^{er}ni din Irlandezii. E^u nu voi țm^uș s^{er} v^{er} zioa acaea; dar va veni. Justicie pentru Irlanda! Ș^u at^ușci e^u cea țm^ușd^u voi îngronă țek^ușul într'o veșin^uț țitare. De ne urașă v^{er}șin^uț parlament proklam justicie Engliterii, țer^ușire Engliterii, mi indemo, pe poroga irlandez ase un, cu innima mi cu țm^ușe, cu poroga englez; dar tot odată, țere, de nu se va face justicie Irlandiei! (Ascultați.)

K^UTE-VA PORTETE

dukate cu țem^ușă p^{er}șg^uș pe țm^uște al^uș.

I.

Domn^ul A*** p^{er}șin^uț mi sașg^u l^ușmei întreb^u (k^und are țm^ușd^u de d^ușsa) mi kavaler a mai m^uștor ordine.

Nim^uș nu poate s^{er} zik^u că n^u a fost, ori n^u o s^{er} fie p^{er}șin^uț Domn^ul A... țm^ușkar o zi, zi în care po^uș s^{er} i^u fa^uci v^{er}șin^uț vine.

În zioa acaea Domn^ul A... se p^{er}șinde de tine, se akkad^u de țm^ușd^uș, se l^ușețe de p^{er}șin^uț ca țm^ușd^uș, i^uș m^ușoas^u țma ca k^ușnele ț^uș, i^uș vez^uș ne l^ușetat l^ușg^uș tine ca un^ușd^uș; e țelos de tine mi de al ț^uș, ca amoreza^uș.

Țm^ușșeale taale, defektele taale, v^{er}șușeale taale, mi de ins^{er}șețe al, în s^{er}șimint e Sosia al ț^uș.

Ka s^{er} ni^uș l^ușe vreme a mai fi cu p^{er}șin^uț ț^uș,

cu cravata strimelă și cu un pistol în mână; strălucind
nu răzuse că pistolul era de ciocolată.

Bechika dragoste a D-ului C... dintr-un 15 zile, mai
cât mi s'ar putea să sfârșită; pe urmă viața femeii se
întoarce la părinți și se s'întoarce cu bărbatul.

D. C... pain de patimă și de amor țambală trăs-
pind mi fâclărețind mi kântă o xrașă din nou simțito-
rului să se suflete. Muzică ză: că o vârstă de 73 de
ani cu un venit de câte-va mi de lei mi numai doi
dintru ca să 'a pînă, iar fi prony inina mi mna.

D. C... pînă azi nu s'a hotărît gîndul mna
cum săvîrșită, dar din vreme în vreme susținind zice:
(«un venit are!» R. R-ti. (Vor urma.)

VOCABULAR ROMÂN.

de

toate zăcherele priimite pînă acum în
limbă și de toate celele ce treburie
a se mai priimi d'acum înainte,
și mai altele în pînă *).

(Urmare.)

Авлатів, s. n. term. de Gram. Ал поаселеа кас
în limba latină, română, și ч. л.

Авлегаре, в. а. term. de ȳvrisnyding. Deskai-
ronomie, delegare; desfăcere de ține-ră.

Авлегатор, адж. term. de ȳvrisnyding. Ачел-
ла care deskaironomie, care 'mi strikă legat.

Авлегация, s. ф. term. de ȳvrisnyding. Fanta
deskaironomiei.

Авлучие, s. ф. Fanta de a s'păla kognă cu a-
nă săy cu aat chea: s'pălega mai înainte de a merge
la temă; baie înainte gudei, la cei veki.

Авлучтор, адж. Ачелла care suadă, s'păлтор.

Авлегация, s. ф. Leptădare de sine de vny-
găle p'mintăvă; deshergure de sine însuși; leptă-
dare de p'vilegăgăle saale. (Prima mi cea mai gă-
ră din kaităgăle soșiale este avlegacia desher-
gure sine.)

Авлорм, адж. дела lati, ав, афарă, și пог-
нă, реггăл. Neregulat, ce nu este d'un reggăл,
d'un formă, d'un погнă.

Авлормitate, s. ф. Neregularitate.

Авлутаге, в. а. Desaprobare, nenăimire, ar-

găkare a unei pronunțări, refuzare, nevoire, nen-
kăimăre. (Авлут, авлуті, авлутъ; авлутым; авлутам;
am авлутат; авлутай; авлутасsem; авлуте; авлутат.)

Авлутация, s. ф. Desaprobare; fanta de a
nu priimi.

Аволіге, в. а. Strikare, desființare, annulare,
strikare a unui акт, a unei legei, a unui obicei.
(Аволеск. săy авол, аволеші săy аволі, аволеше
săy авола; аволім, аволиам; am аволіт; аволіш;
аволиsem: аволеше, аволеск; аволіт.)

Аволіция, s. ф. Fanta de a strikă de a desfi-
ință. Bezi Аволіге.

Аволітор, адж. Ачелла care desființează, ka-
re strikă o lege, un obicei, un акт.

Авоминавил, адж. Foarte rău, foarte urit.

Авондаре, в. н. А fi învialșur (vor. Ung.),
în avondare; a veni cu mătănea, cu grămada, în
mare nymă; a avea cu învialșur, cu prisos. (А-
вонд. авонз, авонд; авондым; авондам; am авон-
дат; авондаш; авондасsem; авондă, авонде; авондат.)

Авондация, s. ф. Biedșur (vor. Ung.) avuie
mare, rodire multă, fertilitate.

Авондант, адж. Care este avut, învialșurat
(vor. Ung.) Kasă, ceare avondantă: avuție.

Авоциция, s. м. н. Cei dintăi dokitori ai unei
cei; cei dintăi dokitori ai Italiei.

Авогтаге, săy Авогтаге, в. а. Nașere în-
ainte de timp, leptădare.

Авогция, săy Авогция, s. ф. Fanta leptădă-
ră, a nașerii înainte de timp. De aci treburie să vie
vorba moldovană voră, care însemnează p'ntecede
unei femei însăgăinate. Se zice mi femeie vorăoa-
să în lok de femeie îngreșnată.

Авогтив săy Авогтив, адж. Ceea ce p'găințe-
re avogtare, leptădare, nașerea înainte de timp.

Авогизия, s. м. н. Descendăgăi, skovorogăi,
strănepoșii lui Аврам.

Авогтаге, в. а. Bezi Аволіге.

Авогация, s. ф. Bezi Аволіция.

Авогтон, s. м. О плантă medicinală ce stă
totd'ayna verde, un fel de cingă mik. Se numește
mi avton și santolină.

Авсимил, адж. Neasemnat, care nu s'asemăna.

Авсінтă, s. ф. Pedin, o eare amară.

Аволуция, săy Аволуцияне, s. ф. Ier-
tare, remissie, liberare de p'kate, de ar'o krimă...

**Аволут, De sine, liber de oră ce degtăgă, de
oră ce sunăneră săy kondigie; suveran, neatăgnat.**

Аволутор, s, м. Iertător, (ayra este avo-
лутора de oră ce p'kate, de oră ce krimă.

Аволутизм, s. м. Sistemă de gvern în care
domnește numai voingă unia.

(ва urma.)

*) Вокавлагуа ачеста се тіпъреце ші в картѣ.
Ку аат пунъ се ва імъгъші ші в ідетурі де пренъме-
гация пентру дориторі че vor voi а'л avea, агътндъсе
tot атунчі ші кондіціале пренъмерациѣ.

Індатъ дунъ еміреа де сунт тинаг а ачестурі Вока-
влаг, се vor пунне не гънд ъркъ аате треі: де Гео-
графіе, де Мітологіе ші де пуме проурі де пер-
соане гемагкăвіале, care asemenea се sokotesk де
неапъгăтă trevăгнă. (Bezi N° 37.)